

Inserati se sprejemajo in velja tristoletna vrsta:

8 kr., če se tiska 1krat,
12 " " " " 2 "
15 " " " " 3 "

Pri večkratnem tiskanju se cena primerno zmanjša.

Rokopisi

se ne vračajo, ne frankovana pisma se ne sprejemajo.

Naročnino prejema opravilstvo (administracija) in ekspedicijska na Dunajski cesti št. 15 v Medija-tovi hiši, II. nadstropji.

SLOVENEK.

Političen list za slovenski narod.

Po pošti prejemati velja:

Za celo leto . . . 10 gl. — kr.
Za pol leta . . . 5 " — "
Za četrt leta . . . 2 " 50 "

V administraciji velja:

Za celo leto . . . 8 gl. 40 kr.
Za pol leta . . . 4 " 20 "
Za četrt leta . . . 2 " 10 "

V Ljubljani na dom pošilja velja 60 kr. več na leto.

Vredništvo je Florijanske ulice števil. 44.

Izhaja po trikrat na teden in sicer v torek, četrtek in soboto.

Obrtništvo pa državni zbor.

IV.

Tako je stalo z novo obrtniško postavo, ko se je spomladi lanskega leta državni zbor razšel na počitnice. Med počitnicami pa so imeli državni poslanci priliko pozvedeti želje obrtnikov svojih dežel in okrajev, in se prepričati, da obrtniki nobene reči tolikanj odločno ne zahtevajo [kakor omejitve obrtniške svobode in dokaza zmožnosti pri rokodelcih. Zlasti pa se je v tem oziru jako jasno izrekel veliki obrtniški shod, ki je bil 24. novembra p. leta na Dunaji in ktere se je vdeležilo nad 2000 obrtnikov iz raznih dežel in krajev našega cesarstva. Njegove sklepe in resolucije smo o svojem času v „Slovenku“ objavili, nam jih toraj ni treba ponavljati.

Te izjave iz obrtniških krogov so bile za večino obrtniškega odseka velike važnosti; kajti ona je videla v njih dokaz, da se načela, po katerih hoče vravnati novo obrtniško postavo, bistveno vjemajo z željami in zahtevami prizadetega obrtniškega stanu. Zato je pa tudi sklenila pri teh svojih načelih ostati in nasprotnim tirjavam liberalne manjšine prav nič ne odjenjati. Ker je pa iz prej popisanih dogodkov v posameznih pododsekih sprevdila, da liberalci v pododsekih posvetovanje zadržujejo in da ga bodo pozneje zopet zadrževali v skupnem odboru in še enkrat ponavljali, kar so čekali že v pododsekih, je večina sklenila pododseke razrešiti in izvoliti poročevalca, ki bi vladni načrt vsestransko preštudiral, ga načelom konservativne večine in željam obrtnikov primerno predelal in dotične premembe

odboru v potrjenje predložil. Liberalci so se sicer dolgo upirali in se zlasti protivili izvolitvi poročevalca, češ, da mora poročevalec prej vsaj vedeti, katerih načel naj se pri svojih predlogih drži. Pa večina se ni dala oplašiti; ona je gledé načel nove obrtniške postave že na gotovem in edina, ako pa liberalci ne vedo, kaj bi storili, so tega pač sami najbolj krivi, ker imajo oči, pa nečejo viditi, ušesa, pa nečejo slišati, kaj obrtniški stan zahteva od nove obrtniške postave. Večina obrtniškega odseka je toraj precej v pričetku letošnjega zborovanja razrešila lani osnovane pododseke ter za poročevalca izvolila grofa Egberta Belcredija, ki se za obrtniško postavo neizrečeno zanima in je študiral vse dotične postavbe raznih dežel. Grof Belcredi je že lani imel nabranega ogromnega gradiva za novo obrtniško postavo ter je prevzel tudi vse, kar so bili prejšnji pododseki v tej zadevi že izdelali. Čez praznike je svoje delo nadaljeval in prepričani smo, da bo brž po snidenji državnega zbora obrtniškem odboru predložil svoje nasvete in da se bo v skupnem odboru takoj pričelo nadrobno posvetovanje posameznih paragrafov in določb nove obrtniške postave. Po dosedanjih skušnjah v obrtniškem odboru smemo za trdno pričakovati, da bode večina postavo vravnala po željah obrtniškega stanu ter v njo sprejela določbo o dokazu zmožnosti in o obligatoričnih zadrugah.

Tudi liberalci to čutijo; ker pa vidijo, da vse njih napenjanje v obrtniškem odboru nima nobenega uspeha, nastopili so drugo pot ter začeli posameznim poslancem prigovarjati, naj ne glasujejo za omejitve obrtniške svobode.

V nemških liberalnih krogih mora biti ta agitacija silno huda, ker so dobili tudi naši poslanci od odseka splošnega obrtniškega shoda dunajskega pismo, v katerem jih odsek prosi, naj se ne dajo prevariti od kupčijskih krogov, ki zagovarjajo obrtniško svobodo, ampak naj se krepko potegnejo za obrtniški stan po smisli sklepov in resolucij obrtniškega shoda dunajskega. Strah, da bi utegnili zmagati liberalci in z njimi sklenjeni judovski fabrikantje pa kupci, zdi se nam prazen. Sedanja avtonomistična večina je v tej zadevi enih misli in enega duha, ter bo kakor en mož stala za nasvete odborove, ki se bodo strinjali z željami obrtnikov, in liberalci bi nič ne opravili, ako bi tudi vsi bili složni. Tega pa ni; mnogi izmed njih so nasprotniki obrtniške svobode, in še se spominjamo, kako je na pr. poslanec Fürnkranz ploskal govornikom dunajskega obrtniškega shoda, ki so silno oostro šibali svobodno obrtništvo in odločno zahtevali, naj se ta svoboda odpravi. Ne moremo misliti, da bi bili ti možje, katerih eni so se mnogo trudili tudi za osnovev dunajskega obrtniškega shoda, med tem spremenili svoja načela in drugih misel postali. Kakor se niso vstrašili svojih nazorov gledé potreb obrtništva očitno razodeti pri omenjenem shodu, tako se gotovo tudi ne bodo vstrašili pri posvetovanju obrtniške postave glasovati z desnico državnega zbora. Morda bo ravno to vprašanje še pripomoglo, da se bodo ti liberalci tudi v drugih zadevah in predlogih približali večini, o kateri se bodo prepričali, da ima le blagor in srečo vbozega in zatiranega ljudstva pred očmi.

V spomin na dr. Jan. Bleiweisa.

(Dalje.)

L. (1841) je postal učeni Dr. Janez Bleiweis c. kr. profesor ali učitelj živinozdravilstva v beli Ljubljani, in pri nastopu te službe mu je bilo obenem tudi izročeno podučevanje v ju ridični medicini ali v sodnijskem zdravstvu, postal je namreč profesor na kirurgičnem ali ranocelskem zavodu.

Dve leti pozneje, l. 1843 je bil izvoljen za tajnika c. k. gospodarskega društva na Kranjskem, in ob enem je zadobil tudi vredništvo gospodarsko-obrtniškega časopisa od te družbe ustanovljenega, tako imenovanih „Novic“ v slovenskem jeziku. Slovenci niso nobenega političnega v svojem jeziku pisanega časopisa dozdaj imeli, dasiravno so se že več let zanj poganjali, pa zastonj. Tudi izdavanju slovenskih „Novic“ se je veliko število nasprotnikov na vso moč zoprstavilo, in le po velikih borbah in prizadevanju za svoj rod vnetih domorodcev so izvršne, zanemarjenim Slovincem kakor oko glavi potrebne „Novice“ beli dan zagledale meseca julija 1843, katere sem tudi jaz z veseljem pozdravil in jim zvest ostal do

današnjega dne. — Rekel sem, da so imele slovenske „Novice“ veliko zaprek in nasprotnikov, kajti bali so se Nemčoni, Lahoni, Madžaroni in celo domače kukavice slovenskega časopisa bolj kakor rogati sv. križa; zakaž vedili se, da ravno po takem listu bi se znale tlačenim Slovincem oči odpreti, kako krivično se z njimi pometa, njih narodnost v železne verige uklepa, njih jezik za durmi kosti glodje, — znalo bi se zgoditi, da bi se tudi ubogi Slovenci izobrazili in tirjali enake pravice, katere drugi narodi že uživajo, — in kar je še naj strašnejše, znali bi se omikani Slovenci iz nemških in drugodnih kleš izmuzniti, se zavedati in polastiti svobode zlate.

Pa ves strah, vse nasprotvanje ni nič pomagalo, „Novice“ so se vendar le rodile v beli Ljubljani in so letos že 36 tečaj zagledale in njih veleslavni iskreni in učeni vrednik, njih duša in oče je postal nevstrašeni boritelj Dr. Janez Bleiweis, narodnjak z dušo in z telesom, katerega so za ta posel za najposobnejšega spoznali; in kako dobro so jo zadel, spričujejo dela njegove.

In v resnici smem reči: kar so bili neumorni škof Slomšek na dušnem polju, to

je na političnem polju učeni doktor, veliki Bleiweis, pravi oče Slovencev; ali trpel je pa še več ko Slomšek, kajti politično polje je ledena gaz, na kateri hitro in rado spodleti. Ali neprestrašen in nepremagljiv dr. Bleiweis je žrtvoval samega sebe, vse svoje dušne in telesne moči omiki svojega ljubljene slovenskega naroda; delal je za razširjevanje razumnega gospodarenja v vsih strokah in ob enem tudi za likanje dozda zanemarjenega domačega, miloglasnega, slovenskega jezika, katerega je zmeraj lepši in lepši pilil, zmeraj bolj in bolj razvijal v neprecenjenih „Novicah“; in potem ko je namesto neukretne bohoričice še gajico v slovenščino sprejel, se je še bolj in bolj bližal drugim slovanskim rodovom, posebno jugoslovanom.

Po „Novicah“ je bistroumni, veliki Bleiweis združil v eno dušno telo vse popred na šest koscev razkrušene Slovence, ki so si poprej psovaje se, nasprotovali; da so se zavedati začeli, da so si bratje in sestre enega velikega slovanskega rodu; da so se zavedeli, da niso ne Štajerci, ne Kranjci, ne Korošci, ne Istrijani, ne Goričani, ampak Slovenci, vsi sinovi in hčere ene matere Slave. In glejte,

Več zaprek kakor od liberalne levice bilo se je zlasti glede omejitve obrtnijske svobode bati od vlade. Kajti obrtnijska svoboda imela je tudi med zastopniki slavne vlade, ki so prihajali k obravnavam obrtnijskega odseka, jako goreče zagovornike, ki so si na vso moč prizadevali dokazati potrebo te svobode in vlado opravičiti, da je to določbo sprejela tudi v novi načrt. Pa kolikor smo imeli pozneje prilike v tej reči kaj pozvediti, zapazili smo, da je začela vlada v ti zadevi odjenjevati, in da ne bo nasprotovala omejitvi obrtnijske svobode. Takšno je toraj stanje tega za obrtnijski stan tolikanj važnega in potrebnega vprašanja, in po vsem smemo upati, da se bode rešilo njim po godu in željah.

Politični pregled.

V Ljubljani 11. januarja.

Avstrijske dežele.

Državnega zbora predsednik dr. Smolka je poslanecem razposlal vabila k prihodnji zborovi seji, ki bo 20. januarja s sledečim dnevnim redom: „Prvo branje Fürnkranzovega predloga o dostavku k §. 20 volilnega reda, (da upravniki delniških društev ne morejo biti državni poslanci). 2. Potrditev volitev državnih poslancev: Bossi-Fedrigotti, Wolkenstein, Jäckl, Kučera, Schindler, Gabler, Krejčí in Plass. 3. Poročilo budgetnega odseka o polajšanji pristojbin pri premembah železniških obligacij l. 1880 in 1881. 4. Poročilo justičnega odseka o postavi zoper hudovoljno poškodovanje zadolženih posestev na škodo upnikom. 5. Poročilo o peticijah (21. izkaz).

V Trstu bo namesto dr. Rabina za državni zbor boje kandidiral Burgstaller, ki je tudi tamošnjim slovenskim prebivalcem pravičen mož. Liberalni listi sicer pravijo, da bo težko zmagal, mi pa mu to zmagajo prav iz srca želimo. — Teuschlau so hoteli tudi v nemškem društvu v Gradcu izreči zaupnico, pa policija je bila dotično sejo prepovedala. Vsled tega seveda je nastal velik hrup, pa ne med nemci, ampak v časnikarskem Izraelu!

Vnanje države.

Na Nemškem so uradniki v velikem strahu zaradi znanega oklica cesarskega, ker jim vsled njega zanaprej ne bo več dovoljeno, po svoji volji glasovati za liberalne in na-

prednjaške kandidate, ampak se bo vsak uradnik srpo pogledal in zabilježil, pa tudi kaznoval, ako bo pri volitvah delal zoper vlado.

Lahi se bahajo, da lahko vsak hip 800 000 vojakov na mejo postavijo. S tem pa ne bodo nikogar ostrašili, ker se jim le predbro vidi veliki strah, ki jih muči vsled tega, da je Bismarck v razgovor vzel **Rimsko** vprašanje, namreč kako bi se naredilo, da bi se sv. očetu Rim nazaj dal, ali pa se mu na kak drug način zagotovila neodvisnost. Laški liberalni listi o tem nečejo nič slišati.

Rusija ima svoje sitnosti s Kitajci. Na kitajski meji so se zopet nemiri začeli in je poslan general Črnačev tje, da vidi, kako stvar stoji. Iz tega se vidi, da je Črnačev znan iz srbske vojske, zopet v milosti na carskem dvoru. Kitajci pa so tudi vsi razljuteni nad Rusijo, ker jim je en del Kuldže vzela, in se pripravljajo na vojsko. Ruska moč v Aziji je pa jako pičila, med tem ko Kitajci lahko na tisoče vojakov zoper Ruso v Aziji vkup spravijo. V ruskih merodajnih krogih se toraj bavijo z vprašanjem, če bi ne bilo primerno, narediti ob kitajski meji v Aziji vojno granico po izgledu avstrijske vojne Krajine, da bi se namreč ljudstvo ob meji obožovalo in po vojaški izvežbalo, da bi bila vojaška moč vedno pri rokah.

Izvirni dopisi.

Z Dunaja, 9. januarja. (Besede našega in nemškega cesarja. — Dvojboj med dunajskim županom in cesarskim namestnikom. — Iz Krivošije.) V zadnjem času nabralo se je toliko važnih političnih novic, da skoraj ne vem, kje bi s svojim poročilom pričel. Pa pomenljive besede, ki so jih naš cesar nedavno sprigovork tržaški deputaciji, in ki našim liberalcem vedno odmevajo po ušesih, mi pravijo, naj pričnem pri „fakcijski opoziciji“. Naši levčarji se še niso zedinili, kako bi zavrnil omejene besede, in že jih je iznenadila novica, da je nemški cesar proti liberalni stranki pruski še veliko huje govoril. To bi pri navadnih razmerah sicer nič ne delo, ker bi vsak lahko rekel, kaj meni Prusija mar? Toda znano je, da so naši levčarji kaj radi pogle-

dovali tje v „rajh“ in se od tam nadejali zdatne pomoči in rešitve. Pa kaj so dobili? Odločni odgovor, da cesar Viljelm ne mara za ljudi, ki njegovi vladi nasprotujejo, in da zlasti od svojih vradnikov nikakor ne bode trpel, da bi pri volitvah in dosledno tudi v javnih zborih rovali zoper njegovo vlado! Liberalci so si skoraj povsod dozdevali, da so oni pravi gospodje v državi in da vladarji brez njih in proti njim nič niso. Oni so si domišljevali da imajo pri vladanji govoriti prvo besedo in se nekako vrivali med ljudstvo in vladarje, češ, da poslednji nič ne zamorejo, ako jim oni ne pritrdijo. To pa je čisto napačno, ljudski zastopi imajo pač posvetovalno besedo pri postavo dajalstvu, ne pa odločilne ali celo zapovedovalne, kakor so si liberalci kaj radi domišljevali, in cesar Viljelm si je pridobil velike zasluge za vse konstitucionalne monarhije, da je napihujenim liberalcem to na vse grlo povedal. To toraj nikakor ne more in ne sme biti, da bi se zastopniki ljudstva imeli za edino prave zastopnike države in da bi se pri raznih predlogih, ki jih jim ministri v pretres izročé, namesto jih vsestransko prevdarjati, kujali in nagajivo odgovarjali: Tej vladi nič ne dovolimo! Tako delajo samo ljudje, ki jim ni mar za državo, ampak samo za strankarske koristi in pri takih okoliščinah je nemogoče, da bi se kaka država zamogla ohraniti. V tem oziru bile so toraj jako pomenljive besede našega presvitlega cesarja, in v tem oziru se z njimi strinjajo tudi besede starega cesarja nemškega. Kaj pa bode tem nazorom sledilo? Nekteri se bojé slabih nasledkov, ker zlasti vradniki po teh načelih ne baje biti samostojni in bodo stregli le vladi. Toda ta strah je prazen; saj ni treba vradnikov voliti za ljudske zastopnike, in ako ljudje njih samostojnosti premalo zapu-
pajo, češ, da bodo zmerom le z vlado glasovali, naj se pa enkrat za vselej vradnikom kot služabnikom vlade vzame volilna pravica. Nekteri se pa tudi boje, da se bode šo bolj pritiskalo na vradnike, kakor se je že v prejšnjih letih godilo, ako zopet nam neprijazna vlada pride na krmilo in obveljajo ta načela. Pa ta strah je še bolj prazen. Hujše kakor se je godilo, pač skoraj ne more priti; potrebno pa je bilo vradnikom enkrat pojasniti njih posebno

kar se že nad tisuč let več ni slišalo, to zašumelo je po celi Evropi, in celo unkray morjá, častito ime: Slovenci! — Glejte si no, povsod se glasi: Slovenci ustajajo iz groba, v katerega smo jih za vselej zakopane in poginjene mislili; — Slovenci stopajo na dan, kakor razdražen oroslan; Slovenci tirjajo svoje pravice nazaj kakor močni, nepokvarjeni in omikani rod, katerih ni razmel 1000 letnega robstva časa zob; in po vsem Slovenskem se veselo v bratovski ljubezni odmeva:

Slovenci smo mi!
Tako nas pevi častijo,
Tako nas boji slavijo,
Kličejo narod! vsi:
Slovenci smo mi,
Zvesti cesarju, junaško krvi!

In čujte, nekaj nezaslišanega se zgodi, kar je poprej pod pečatom prekletstva zdihovalo, to je: toliko psovanemu, zavrženemu in zakletemu slovenskemu jeziku se šolska vrata odpró, se slovenska stolica postavi, in celó c. kr. ministerstvo za uk je dr. Bleiweis in Mikložiču naročilo, da sestavi „Slovensko berilo“, za 3. in 4. gimnazijalni razred, katero delo sta l. 1854 in 1855 slavno izvršila.

Tudi kot tajnik gospodarske in kmetijske

družbe je Dr. Bleiweis vsestransko, koristen in neprenehoma delal, in njegovemu trudu in prizadevanju je pripisati, da se je l. 1850 v beli Ljubljani podkovska in živinodravniška šola odprla, v kateri je on ob enem vodja in učenik bil, ter svoj posel opravljal ves čas brezplačno. Zraven toliko slavnih služb je bil dr. Bleiweis 1856. l. imenovan za deželnega živinodravnika za vso Kranjsko vojvodinjo. In glejte, pri tolikovrstnih poslih in opravilih je ta imenitni in neutrudeni gospod še zmeraj časa našel, za kmečki stan potrebne knjižice pisati; izdal je n. pr. bukve za kmeta, kakor se jim je pri kupovanju, plemenju, reji in opravljanju konj ravnati. — Nauk svilode in murbe rediti; — Nauk podkovstva; — Nauk, kako se pri porodih domače živine ravnati; — Nauk živinoreje; — Nauk ogledovanja klavne živine in mesa; — Dvojno slovensko berilo za šole; — Zgodbinski ali historični odlomek c. k. gospodarske družbe; — Gospodarsko statistiko za Kranjsko vojvodinjo; — Zgodovino c. k. kranjske kmetijske družbe s statističnim popisom kmetijstva na Kranjskem; — Slovenski koledarček poln krasnih člankov iz peresa Bleiweisovega in drugih pisateljev; —

Veliko pratiko od l. 1844 do sedaj, ki ima toliko koristnega in lepega blaga itd.

Ja bil je redki ta mož, kakor zadnji „Slovenski Gospodar“ izvrstno poroča: buditej Slovencev, najuspešnejši učitelj slovenskega naroda, in neustrašeni boritelj za politično-nasredne pravice mu priljubljenih Slovencev, kar je vsemu slovanskemu svetu znano; ja smem reči, da cela Evropa, ves omikani svet s častjo izrekuje sloveče dr. Janeza Bleiweisa ime; da ga je veliko slavnih društev, občin in akademij za častnega uda izvolilo, da so mu Štajerski Slovenci zlato kupico, Kranjski pa erebrni tintnik z zlatim peresom v slavni spomin podarili, da sta ga l. 1862 celo Rusovski car s slovečim redom sv. Ane, in naš sviti cesar l. 1866 z viteškim Franc-Jožefovim redom počastila; in kako veličanske priprave se pa še le zdaj delajo, da bi 70 letnico tega velikega moža in gospoda kolikor mogoče slovesno obhajali, da bi hvaležni Slovenci pokazali, da so omikani narod, ki vedo častiti svoje zaslužne rodoljube; zato ga hočemo tudi mi danes za častnega uda naše katoliško-politiške družbe izvoliti, kaj ne? — (Enoglasno! Jal Živil!) (Konec sledi.)

stališče, ker so pri nas ravno vradniki še zmerom najhujši nasprotniki vlade in si še vedno v nekako zadostenje štejejo, ako zamorejo vladi delati kake zapreke in sitnosti. Ako bode minister Taaffe le nekoliko ostreje žile napel in proti opoziciji ravnal po načelih, ki so izražene v besedah našega cesarja in cesarja nemškega, se bode pogumna (?) levičarska stranka hitro razpršila in ostale bodo v njemu nasprotnem taboru samo še nekatere pene!

Druga važna novica je boj med duajskim županom dr. Nevaldom in ces. namestnikom Possingerjem. Nevald je namreč vsled neke interpelacije v mestnem odboru vso krivdo zaradi nesreče v ringtheatru skušal zvrniti na cesarskega namestnika. Ta pa trdi, da Nevald ni resnice govoril in zahteva od njega avtentični odgovor na omenjeno interpelacijo, katerega mu pa Nevald neče izročiti. „N. fr. Presse“ dokazuje, da je bil odgovor Nevaldov zares zviščen in mnogi sodijo, da bo moral Nevald najbrže odstopiti. Esi pa mislijo, da skoraj tudi Possingerju ne bo več mogoče ostati. Nevald gre te dni k cesarju in jim bo izročil zahvalnico mestnega odbora zaradi velikodušne vstanove z ringtheatrom, ter misli pri tej priliki tudi opravičiti in umiti mestni odbor, pa se mu bo težko posrečilo, ako je vse res tako, kakor „N. fr. Presse“ poroča.

Tretja novica pa zadeva Krivošijo, kamor so te dni poslali par batalijonov lovcev in polk pešcev. Tukajšnji listi prinašajo slaba poročila od ondot, pa večidel je vse pretirano, kar pišejo. Ker nimajo drugega vzroka, bi pa radi zaradi trdovratnih Krivošijancev vrgli sedanjo vlado, pa tudi skupnega vojaškega ministra, o katerem so po svetu trobili, da bo zaradi vstaje v Krivošiji odstopil. Pa ta je bila bosa in Bylandt, ki je le bil nekoliko bolehen, je zopet prevzel vodstvo vojaškega ministerstva. Trdili so tudi, da bo moral Taaffe iti, ker se Ogri branijo prevzeti del stroškov, ki jih bode prizadel upor v Dalmaciji. Toda ti stroški so tako nezdatni, da vlada ne bode potrebovala nobenega izvanrednega kredita in da liberalci ne bodo imeli prilike, ga vladi odreči in jo s tem prisiliti k odstopu. Tudi so Madjari naznačili, da se oni ne branijo prevzeti primernega dela stroškov, in toraj je vse upanje, ki so ga liberalci stavili v Krivošijance, zopet splavalo po vodi!

Iz Ilirske Bistrice, 8. januarja. Čitalnica ilirsko-bistriško-trnovska je imela na novega leta zvečer svoj občni zbor, pri katerem se je volil nov odbor. 5. t. m. pa je imel odbor svojo sejo, pri kateri se je sklenilo, da napravi čitalnica predpustom dve veselici. Na Svečnico bo petje, loterija in ples, pustno nedeljo pa velika maskarada.

Iz Dolenjskega, 8. januarja. (Je li to pošten popravek? Žvokelj je šolo na kol obesil) Naj i jaz spregovorim nekoliko v pojasnenje članka v zadnjem Slovencu, kar se tiče podučevanja v verouku, na ljudskih šolah v Čermošnjicah in Polancah. Ta članek dobro zavrača lažnjivi dopis iz Kočevja v 70. listu ljubljanskega „Wochenblatta“ od 17. grudnia 1881. V tem dopisu vdriha neki nesramni lažnjivi kočevski pisun po duhovnih, ki opravljajo svojo službo v Kočevju, češ, da zanemarjajo poduk v krščanskem nauku, ali jih pa še celo nikoli v šoli ni. Naj huji je pri tem pa to, pravijo ti hinavci, da pri današnji vladi v taci slučajih ni mogoče pomoči iskati.

Nekoliko teh šol imenuje kar z imenom, tako n. pr. Čermošnjice, Polančice iz Novomeškega, Maverl iz Černomaljskega, Drago „Suchen“ iz Kočevskega šolskega okraja —. C.

kr. okr. šolski svet novomeški poslal je takoj nauredništvo „Wochenblatta“ protest, da o tej reči „Wochenblattov“ dopisun ni bil dobro podučen, in da gosp. župnik v Čermošnjicah vestno in redno celo leto podučuje na divorazredni ljudski šoli čermošniški krščanski nauk, kar je potrdil sam krajni šolski svet v Čermošnjicah, in kar priča tudi pohvalno pismo, katero je bil dobil gospod župnik, ko je bil še na Kočevski Reki duhoven pomočnik in je v tej šoli učitelja en mesec nadomestoval, od c. kr. okr. šolskega sveta v Kočevju pod okr. glavarjem Fladungom, katero hočem tu od besede do besede navesti: An den hochwürdigen Herrn Pfarr-Kooperator Johann Karet in Z. 193/B. Sch. R.

Der gefertigte Bezirks-Schulrat findet es zufolge Sitzungsbeschlusses des Dienstes, Euer Hochwürden für die opferwillige uneigennützig Hingebung, mit welcher Sie durch die Zeit vom 28. Februar l. J. bis 28. März l. J. während der Dauer der Lehrersvakatur an der Volksschule in Rieg den Schulunterricht erteilten, das wohlverdiente Lob und dankende Anerkennung zu erteilen.

K. k. Bezirksschulrat Gottschee am 4. April 1872 der k. k. Bezirkshauptmann als Vorsitzender

Fladung m. p.

In kaj je „Wochenblatt“ 31. grudnia 1881 prinesel svojim čitateljem v popravek? Ves popačen in pristrižen dopis „pa ne od novomeškega, ampak kočevskega šolskega sveta! Polovico protesta je pa še izpustil. O pohvalnem pismu gosp. župnika ni ne besedice spregovoril in tako tudi ne o opravičenju nadučitelja Čermošniškega M. Bartelna o katerem je bil v 70. listu prinesel lažnjivo novico, da je pri neki priliki, ko je bil prišel v Kočevje, otroke miloval, da ne morejo biti deležni najbolj potrebnih krščanskih resnic, ker župnika celo leto v šolo ni. Nadučitelj je poslal tudi sam protest „Wochenblattu“, katerega pa ni sprejel ne v zadnjem in ne v predzadnjem listu*), v katerem g. nadučitelj potrjuje, da ni nikoli in z nikomur o gosp. župniku tega govoril, ker g. župnik vestno celo leto v šolo hodi, zlasti pa da tega ni govoril o priliki svojega bivanja v Kočevju, ker v tem mestu še v svojem življenju bil ni!

Kar se tiče kočevskega dopisa od 17. decembra, mislim, da se bodo oglašili tudi gospodje v Černomlji in drugod, ter bodo gotovo sestavili statistična data, posebno o šolah, katere so na meji Kočevski, ter pokazali svetu, koliko je v teh šolah kočevskih in koliko slovenskih otrok, da bi se tudi s tem zamašila široka, opravljiva usta pseudoliberalnih, brezvernih kričalcev, katerim za verouk tako nič mar ni, kateri le kričijo, da bi s svojim upitjem skandale delali.

Žvokelj je resigniral pred petimi dnevi na svojo službo v Brusnicah. Vidi namreč, da v Novomeškem okraju se ne dá tako delati, kakor v Litijskem in Krškem, dasiravno ima še Pirkerja za svojega protektorja.

Domače novice.

V Ljubljani, 12. januarja.

(G. deželni predsednik Winkler) ima danes avdijenco pri cesarji.

(Bleivaisove slike), ki jih je tukajšnji trgovec z glaževino g. Kajzelj naročil v Parizu, bodo v kratkem izdelane. G. Kajzelj nas prosi naznaniti, naj se vsi tisti oglašé, ki želé kako

*) Tudi v listu od 7. t. m. ne!

Vredn.

sliko vzeti, da se bo vedel ravnati, koliko slik mu je naročiti. Cena podobe bo 4 gl.

(Marijine bratovščine občni zbor) bo dne 29. t. m. v rotovžki dvorani. Natančneje določila še priobčimo.

(Zaradi posvečevanja nedelj in praznikov) začelo se je gibati po raznih deželah. Povsod pripoznavajo potrebo ostrejših postavnih določil v tem oziru. Tudi sedanja vlada se je začela zanimati za to stvar in kupčijski minister baron Pino razposlal je poštanim vradom ukaz, naj delo ob nedeljah in praznikih kolikor mogoče skrajša in tudi tistim vradnikom, ki morajo opravljati službo, dajo priliko iti k sv. maši. Zato naj se vradi pozneje n. pr. ob 9. namesto ob 8. uri odpró, in hitreje tudi sklenejo. Tudi naj se take dneve odpravljajo samo reči, za ktere se mudi, tako imenovane „Statim“, drugi opravki pa naj mirujejo. Potrebno bi bilo, da bi enak ukaz svojim vradnikom razposlala tudi druga ministerstva. Kadar bodo začeli ob nedeljah zapirati kancelije, bodo gotovo tudi kupci začeli zapirati svoje štacune ali prodajalnice.

(Okrajna cenilna komisija) za ljubljansko okrajno glavarstvo je svoje delo končala in dotične pritožbe rešila.

(Večerna veselica z balom) bo 21. t. m. pri g. deželnem predsedniku Winklerju.

(Naznanilo in vabilo) P. n. častitim društvenikom javlja podpisani odbor, da bodejo po odborovem sklepu do Velike noči sledeče veselice in besede: V soboto dné 14. januarja: ples, v soboto dné 28. januarja: ples, v soboto dné 4. februarja: sijajni ples, v nedeljo dné 5. marca: I. beseda, v nedeljo dné 26. marca: II. beseda. Pri vseh teh veselicah imajo prost vstop le društveniki, k sijajnemu plesu dné 4. februarja pa smejo vpeljati tudi goste, kateri pa plačajo 1 gid. vstopnine. Pri plesih svira c. k. vojaška godba. Začetek ob 8. uri. K prav obilni vdeležbi k vsem veselicam vabi p. n. častiti društvenike najljubneje

Odbor čitalnični.

Pri plesih ima biti obleka za gospode črna, pri sijajnem plesu poleg tega izključljivo beli zavrtnik. Program za besede se bode društvenikom ob času razdelil. Ob enem odbor naznanja udom v posebni okrožnici, da smejo k sijajnemu plesu dné 4. februarja vpeljati le odlične goste, kar bode razsojevati gospodom odbornikom in rediteljem večera.

(Pomiloščenje.) Z odlikom od 3. t. m. so cesar pomilostili 172 jetnikov, na Muravi 10, v Pragi 13, v Plznu 7, v Karthausu 3, v Gradiški 3, v Kopru 11, v Steinu 14, v Garstenu 4, v Subenu 10, v Karlavi 20, v Ljubljani 7, v Levovu 21, v Visnici 12; žensk pa v Meserici 10, v Repi 3, v Neudorfu 8, v Begunjah 4, v Levovu 11.

(Ponarejevalca bankovcev) so v nedeljo zandarji prijeli na Brezovici in ju pripeljali na Žabjek. Eden izmed njiju, mešetar Požlep, je zaradi ponarejevanja bankovcev že tri leta sedel v ječi, njegov sođrug pa je posestnik Japelj z Brezovice.

(Mesečni živinski somen 9. t. m.) je bil dobro obiskan. Konj so bili prignali kakih 300, katerih se je pa le malo prodalo, goveje živine pa kakih 400 glav. Za Trst in Pulj nakupili so jih tržaški trgovci okoli 100, nekaj so jih vzeli tudi domači mesarji. Cena lepih volov je bila od 350 do 400 gid. par. Prešičem je cena poskočila na 25 in 26 kr. stari funt, ker jih vnanji zlasti bavarski kupci še zmerom nakupujejo in po Rudolfovi železnici odpošiljajo na Nemško.

(G. deželni predsednik Winkler), ki ga izdaja

g. Franc Šumi v Ljubljani, prišla je na svetlo druga pola prvega zvezka. Cena vsaki poli je 30 kr. in naj se naročnina pošilja za 6 pol skupal g. izdajatelju na kongresnem trgu št. 13.

(Vestenskov pravda) proti „Tribuni“ na Dunaji utegne postati zanimiva. Povabljeni so kot priče: Svetec, Kobler, dr. Poklukar, dr. Vošnjak, Lapajne, dr. Schrey, Kallenecker.

(Zarad psov) naznanja mestni magistrat, da se bo v novem letu po 4 gl. davka od njih plačevalo; posestniki psov naj se začasa oskrbé z markami, sicer se bodo psi polovili in pobili.

(Mestni odbor) ima danes zvečer ob petih javno sejo.

(Koncert na korist ljudske kuhinje) bo danes ob 7. uri v redutni dvorani.

(Za določitev prihodninskega davka) se imajo prihodki naznaniti pri dotičnem vradu do konca tega meseca.

(Za nabiranje vojaških novincev) je imenik v l. 1862, 1861 in 1860 rojenih na ogled izpostavljen do 7. febr., da se popravijo napake, ako bi jih kaj bilo; 7. februarja pa bo srečkanje ali lozanje, da se določi vrsta, po kateri se bodo fantje ogledovali.

Razne reči.

— „Pobožni vzdih“, maša za sopran, alt, tenor in bas; vglasbil Aug. Leban, 30. maja 1879. v Gorici umrl c. k. učitelj. Tako bode naslov latinski maši, katera izide v Augsburgu na Bavarskem, ako dobode ondešnji založnik povoljno število naročnikov. Maša le-ta, katero so glasbeni strokovnjaki pohvalili, imela bode tudi nemški in laški naslov in bode stala 1 gl. 20 kr. Pozneje se bode dobivala v bukvarnicah po 2 gl. Gospodje, ki se mislijo na to glasbeno delo naročiti, naj se z listino kmalo oglasi pri bratu skladateljevem, gospodu Janku Lebanu, učitelju v Sokvi (Corgnale, via Divača).

— Politično društvo za štajerske Slovence. Prav vesela novica iz Štajerske je ta, da se je v Mariboru osnovalo politično društvo za slovensko štajersko. Sostavile so se pravila in predložile deželni vladi. Navzoči so bili domoljubi M. Herman, dr. Vošnjak, dr. Srnec, M. Vošnjak, dr. Gregorič, dr. Jurčela, prof. Žitek, dr. Gršak, dr. Radej, dr. Dominkuš, dr. Gregorec, dr. Glančnik in drugi. Prav tako!

— Nova slovenska posojilnica. Rodoljubi iz Maribora in okolice osnovali so posojilnico za mariborski okraj. Slovenskim posestnikom v mariborski okolici je s tem dana zaslomba, da se obvarujejo gospodarskega propada. Slava rodoljubom, ki so to sprožili in oživitvorili!

— Za kupčijsko zbornico štajersko bili so na Spod. Štajarskem izvoljeni gg. Pahner, Bindlehner in J. Lipold v Mozirji. G. Bindlehner je bil pri zadnji državni volitvi v Mariboru kandidat narodne stranke nasproti g. Schmidererju; vsled tega se je Gračanom tako zameril, da ga niso hoteli več priporočati za kupčijsko zbornico, pa je bil od poštenih obrtnikov vendar le izvoljen. Prav tako.

— Za tabak je skupila naša država v prvih treh četrtletih l. 1881 v takrajlitavskih deželah 47,069.860 gld., v drugih deželah pa 506.180 gld. tedaj skupaj 47,576.040 gld. V enakem času l. 1880 je bila skupila 46,017.972 gld., toraj se je v preteklem letu v prvih 9 mesecih za 1,558.068 gld. tabaka in smodela več pokadilo, kakor v letu 1880.

— Ilustrované dějiny literatury vseobecné t. j. s slikami razsvetlované zgodbe občne ali vesoljne književnosti, spisuje V. Petrov, zaklada v Pilznu V. Stein-

hauser, dospele so do 22. zvezka à 45 kr. in z njim je dovršen I. del te res znamenitne knjige, prve te vrste v česki besedi. V sešitku 21. se nadaljuje književnost italiska, in opisujejo se ter v slikah kažejo na pr. Metastasio, Galilei, Alfieri, Silvio Pellico, Manzoni itd., od katerih imamo nekatere stvari že tudi v slovenščini. V 22. sešitku se končava laška književnost, in rhaeto-romanska, pa rumunska, z nekaterimi zgledi in pejasnili zgodovinskimi. Predgovoru z viri, iz katerih je zajemal pisatelj največ, je pridejano kazalo I. dela, z imeni v njem se nahajajočimi. Opisuje se tedaj v I. delu literatura činska (kitajska), indijska, perzijska, hebrejska, arabaka, egiptovska, grška, latinska, francoska, španjolska, portugalska, italijanska, retoromanska pa rumunska. Delo vse je s stališča znanstvenega hvale in priporočila vredno, in založnik žrtvuje mnogo, kar naj ne bode zastoj.

— Varujmo se judov! Judje se v našem cesarstvu jako množijo. L. 1869 jih je bilo v naših deželah 822.220, l. 1880 pa so jih našteji 1,005.563. Najbolj so se pomnožili v Galiciji, kjer jih je bilo prej 575.918, zdaj pa 687.592, potem pa na Spodnjem Avstrijskem, zlasti na Dunaji, kjer je njih število od 52.350 poskočilo na 95.058. Na Kranjskem jih je bilo prej 51, zdaj jih imamo 96 na Štajarskem prej 278, zdaj 1782, v Trstu prej 4631, zdaj 4640 (tedaj je vsako leto prirastel le eden), na Goriškem prej 279, zdaj 319, v Istri prej 29, zdaj 171, na Koroškem prej 30 zdaj 114. Samo na Predaljskem se je število judov v zadnjih 10 letih skrčilo, ker jih je bilo prej tam 251, zdaj pa jih je 182. Izmed vseh dežel ima toraj Kranjska najmanj judov in se sme zaradi tega naj srečnejša imenovati. Kjer se namreč judovstvo množi, tam domači prebivalci pešajo in ubožujejo. Pomenljivo je, kar v tem oziru piše neki francoski časnik „Anti-Juif“: „Odkar je tuneško vprašanje na dnevnem redu, so narodni gospodarji, politiki, državni, diplomati, poslanci, senatorji, ministri in celo časnikarji povedali svojo misel in pridobitev te dežele pretresli na vse strani. Noben pa ni videl prave strani, ali je prav za prav ni hotel videti, strani, ki nam jako žalostne in nevarne reči za prihodnost obeta. Ker smo tuneško deželo pridobili, nismo v last dobili samo zemlje, nebesa in vode, ampak po vrhu še 60.000 judov, ki tam stanujejo. Strašno smo pomnožili nadlogo, ki nas tepe. Na Francoskem imamo med 36 milijoni prebivalcev 50.000 judov. Odkar so dobili državljanske pravice, vsaj vemo, kaj so storili. Kaj bode še le v Tunisu, kjer je med 900.000 prebivalci 60.000 judov, katerim bodo kakor hitro mogoče podelili ravno tiste pravice kakor jih imajo njih sorodniki na Francoskem in Algirskem? Tunisa nismo toraj pridobili za Francosko, ampak za jude. To so sami pokazali, ker so tolikanj žalovali po odhodu Roustana, ki jim je bil vdan z dušo in telesom ter je bil njih vojno orodje“.

— Nesreča na morji. Avstrijska barka „Pepina“ pod kapitanom Bogdaničem se je med groznim viharjem potopila na poti iz Cardiffa v Oran. Mornarji pa so bili rešeni s pomočjo francoske ladje „Marija“. Utonila je tudi avstrijska barka „Nicolo Despot“; ljudje so bili rešeni. V francoskem morji ne daleč od Bresta je utonila neka velika kupčijska barka in so vsi ljudje poginili, le tramove, vreče in kose od pavolet so videli plavati po morji, pa še ne vedó, čigava in ktera barka je to bila.

Izkaz

velikodušnih darov in doneskov društvu zidanja nove cerkve Jezusovega Serca v Ljubljani do konec septembra 1881.

(Dalje.)

Po č. g. Jak. Grudenu, župniku: Katra Tomažin 48 s., Urša Tomažin 48 s., Neža Ahac 48 s., Ana Jamnik 48 s., Vincencij Jamnik 48 s., Katra Zabukovic 48 s., Marija Jamnik 48 s., č. g. Jak. Gruden 1 gld. vsako leto, Jan. Gruden 1 gld., Lenka Imberger 1 gld., Martin Gril 50 s., Wilhelmina Mahala 50 s., Marija Zerovnik 50 s., Franciska Tekavec 25 s., Polona Geršar 50 s., Matija Fabjan 25 s., darovi pri sv. maši v Turjaku 6 gld. 14 s.

Po čast. g. J. Teranu, župniku v Ljubnem: Mar. Praprotnik 50 s., Mar. in Jan. Teran 1 gld. 59 s., Katra Jane 50 s., Marija Pičnan 20 s., Neža Eberl 33 s., Jera Snedica 52 s., Rozalija Cvenkel 1 gld., Lenka Kunstel 50 s., Mar. Globočnik 66 s., Rozalija Vidic 20 s. (Dalje prih.)

Naznanilo.

Gospoda B. Schitnika glede njegove izjave v „Narodu“ prosim, da pride v treh dneh gotovo k meni osebnostno po meni podeljeno materialno podporo, katero mu hočem z obresti vred vrniti, sicer bom, ako se to ne zgodi, v merodajnem kraju prijavil, kakošna je bila ta podpora.

V Ljubljani 5. januarja 1882.

Franc Železnikar,
krojač.

Priznано izvrstne prave
voščene sveče
iz pravega, nepokvarjenega čebelnega voska
(5) prodaja
P. & R. Seemann v Ljubljani.

Vinska mešanja.

Kdor se hoče te naučiti, mora kupiti bukvice „receptbuch“, v katerih je zapisano, kako se iz kislega vina sladko naredi, kako se mu moč dá, kako se naredi vino brez grozdja; tudi kako se naredi vino iz tropin (po 1000 litrov iz 100 litrov) z doklado samih zdravih tvarin, tako rabljivo kot vino za dom, kakor boljša sorta za botelje. Tudi te bukvice učijo, kako se naredi dober mošt iz sadja, vinski jesih, jesihov cvet, žganje, rum, likerji, droži dišave, zdravniške vode, mazila, mlo in še 1000 drugih kupčijskih izdelkov, ki donesajo več ko 100 odstotkov dobička. Cena bukvic je 3 gl., naprej za poslati ali pa s poštnim povzetjem pod naslovom

Marija Hrdlička,

k. k. priv. Inhaberin, Wien, Wieden,
Hauptstrasse Nr. 36, 1. Stock.

Po enoglasnih izrekih mnogih švicarskih, nemških in avstrijskih zdravnikov, so Brandovi švicarski bobki, ki jih je lekar Rich. Brandt v Schaffhausnu iz švicarskih rož umetno sestavil, izvrstno in vselej neškodljivo zdravilo zoper zaprtje trebuha, za odstranjenje žolca in pljunka, za očistenje krvi, in za vse take bolezni. Pomaga pa brez vsakih holecin in gotovo.

Zahtevajo naj se „Brandovi švicarski bobki“, ki se dobivajo v plehastih škatljicah po 50 bobkov za 70 kr., po 15 bobkov za 25 kr. Vsaka škatlja mora imeti na pokrovu zgoraj narisani švicarski beli križ na rdečem polju in ime izdelovalca, sicer ni prava.

Izkazi o učinkih tega zdravila dobé se zastoj v lekarnah, kjer se zdravilo prodaja. (3)

Prodaja v Ljubljani **A. Mayr** lekar poleg franč škanske cerkve.

J. Blaznikovi nasledniki v Ljubljani.